

HİKMET YURDU

Düşünce – Yorum Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi

ISSN: 1308-6944

www.hikmetyurdu.com

Editör Yazısı...

Hikmet Yurdu Düşünce-Yorum Dergisi'nin 3. Sayısıyla karşınızdayız. Bu sayımızı 16 Ekim 2008 tarihinde vefat etmiş olan, İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi kurucu dekanı Prof. Dr. Zahit AKSU hocamızın anısına yayınlıyoruz. Her ne kadar amacımız hocamızı anlatmak tanıtmak olsa da, hocamıza olan vefa borcumuzun da bir gereği olarak, yayın kurulumuzun aldığı bir kararla 3. Sayımızı hocamız anısına yayınlamayı uygun gördük. Bu vesileyle hocamıza Allah'tan rahmet, başta eşi ve çocukları olmak üzere tüm sevenlerine başsağlığı diliyoruz.

Dergimizin 3. Sayısının ilk kısmı Prof. Dr. Zahit AKSU'yu konu alan yazılardan oluşmaktadır. Bu yazılardan ilki, İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Cem Zorlu'ya aittir. Bu yazıda sayın dekanımız, Zahid Aksu hocamızın önderliğinde başlayan İnönü Üniversitesi İlahiyat Fakültesinin tarihçesi hakkında kısaca bilgi verdikten sonra, fakültenin bugünkü durumunu resmetmektedir.

Bu bölümde yer alan bir diğer yazı, Zahit Aksu'nun talebelerinden Prof. Dr. Beşir Gözübenli'nin "**Prof. Dr. Zahit Aksu Hocamızın Aziz Hatırasına**" başlıklı yazısıdır. Bu yazıda Gözübenli hoca, Zahit Aksu'nun biyografisini yazdığı gibi, Zahit Aksu'nun eserleri, yetiştirdiği öğrencileri, yaptırdığı doktora ve yüksek lisans tezlerinden bahsetmektedir. Bu yazı İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi'nde de yayınlanmış olup, ricamız üzerine hocamız Prof. Dr. Beşir Gözübenli yazıyı bizim dergimize de göndermek lütfunda bulunmuştur, kendisine teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Prof. Dr. Zahid Aksu hocamızın talebelerinden olan, hocalarımızdan Prof. Dr. Ali Bakkal "**Millî ve Dinî Konularda Hassas Bir Adam: Prof. Dr. Zahit Aksu**" başlıklı yazısıyla, Prof. Dr. Zahit Aksu hocamızın bazı temel niteliklerini resmeden yazısıyla dergimizin bu sayısına katkıda bulunmuştur. Prof. Dr. Ali Bakkal hocamıza da katkılarından dolayı şükranlarımızı sunuyoruz.

Prof. Dr. Zahit Aksu'yu konu alan yazılardan bir diğeri de Emekli Öğretim Üyesi Mustafa Kök'e aittir. Mustafa Kök, Zahit Aksu ile çok uzun bir geçmişe dayanan dostluğu olan bir hocamız olarak, bu yazısında Prof. Dr. Zahit Aksu ile ilgili düşünce ve kanaatlerini dile getirmiştir. Dergimize katkıları dolayısıyla kendisine şükranlarımızı arz ediyoruz.

“Hocam Zahit Aksu” başlığını taşıyan yazılardan ilki Doç. Dr. Ahmet Faruk SİNANOĞLU'na aittir. Doçent Sinanoğlu, Prof. Dr. Zahid Aksu ile Erzurum'da öğrencilik yıllarından itibaren başlayan ilişkilerini ve bu süreçte Zahid Aksu'da mütalaa ettiği bir takım özellikleri, bu yazısında dile getirmiştir. Yrd. Doç. Dr. Ali Duman da “Hocam Zahit Aksu” başlıklı yazısında, Zahit Aksu'nun vatanperverliğine bilim adamlığı yönüne vurgu yapmakta, özellikle şer'iyye sicilleri konusundaki gayretlerine işaret etmektedir. Ayrıca Dr. Ahmet Ak “**Zahid Aksu ile İlgili Bir Hatıra**” başlıklı yazısıyla, dergimize katkıda bulunmaktadır.

Emekli Adana Müze Müdürü Sayın İsmet İpek de “**Osmaniyeli Zahid Aksu**” başlıklı yazısıyla, Zahid Aksu hocamızın ailevi köklerine temas eden ve Zahid Aksu hocanın hemşerilerinin, hocayla ilgili kanaatlerini içeren bir yazı göndermek lütfunda bulunmuşlardır.

Dergimizin Prof. Dr. Zahid Aksu'ya armağan olan 3. sayısında Mustafa Kök Hoca'nın, 1988 yılında Dolunay Dergisi adına, Zahit Aksu ile gerçekleştirmiş olduğu “**Osmanlı Hukuk Sistemi ve İdare Şekli Üzerine Bir Mülakat**”ın tam metni de yer almaktadır. Bu söyleşide Mustafa Kök'ün Osmanlı hukuk sistemi ve idare şekline ilişkin sorularına, Zahid Aksu'nun verdiği cevaplar vardır. Söyleşi gerçekten ilgi çekici bir üslup ve içeriğe sahiptir.

Zahid Aksu Armağanı sayımızın, Zahid Aksu ile ilgili yazıların sonuncusu, rahmetli hocamızın 1975 yılında Erzurum'a misafir öğretim üyesi olarak gelen Prof. Dr. Muhammed Hamidullah'ın konuşmalarını dilimize aktardığı yazılarından biri olan “**Mucize, Keramet ve İstidrac**” başlıklı çevirisidir. Bu çevirinin mütercimi Zahid Aksu olduğu için, bu yazıyı dergimizin tercümeler kısmı yerine bu kısma dahil etmeyi uygun gördük.

Telif makalelerin yer aldığı ikinci kısım, Doç. Dr. Mehmet Azimli'nin Peygamberimizin mucizeleri arasında sayılan Şakku'l-Kamer (ayın Bölünmesi) hadisesini konu alan “**Şakku'l-Kamer Olayı Çerçevesinde Bazı Tahliller**” baş-

lıklı çalışmasıyla başlamaktadır. Mehmet Azimli bu makalesinde Hz. Peygamber'in Mekke Dönemi olayları sadedinde aktarılan ve Hz. Peygamber'in mucizelerinden en büyüğü olarak verilen Şakku'l-Kamer olayı incelenmiştir.

Doç. Dr. Abdurrahman Kasapoğlu'nun "**Kur'an'ın Konulu Tefsiri**" başlıklı makalesi, konulu tefsire duyulan ihtiyacı, konulu tefsirin metodolojisini, diğer tefsir çeşitlerinden ayrıldığı noktaları ortaya koymayı amaçlayan bir yazıdır.

Üçüncü telif makale Doç. Dr. Yusuf Benli'nin "**Âhilikte Şiilik Etkisi ve Âhiliğin Anadolu'da Alevîliğe Tesirleri Meselesine İlişkin Bazı Değerlendirmeler**" başlıklı yazısıdır. Benli bu makalesinde Ahilik üzerine yapılmış çalışmalarda görülen bazı tespit ve iddiaları tartışmaktadır.

Doç. Dr. Abdurrahman Kasapoğlu'nun "**Kur'an'da İnkarcıların Karakteristik Bir Özelliği Olarak Şımarıklık**" başlıklı makalesi Kur'an'ın, şımarıklığı konu edindiği kişi ya da toplulukların, aynı zamanda Allah'a ve onun mesajlarına karşı çıkan insanlar olarak tanımlandığı tezini savunmaktadır.

Emekli öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. A. Vehbi Ecer hocamız "**Kur'an-ı Kerim'in Manzum Tercüme Denemeleri**" başlıklı makalesinde, ülkemizde yazılmış olan bazı manzum Kur'an tercümelerini tahlil etmektedir.

Yrd. Doç. Dr. N. Durak Aksoy tarafından yazılmış olan "**Tarihsel Bakımdan Halifelik –Ortaya Çıkış, Geçirdiği Aşamalar**" başlıklı makalede, tarihsel süreçte halifelik ele alınarak, kaldırıldığı döneme kadar tarihte oynadığı role temas edilmiştir.

"**Modern Bir İdeoloji: Ulusçuluk**" başlıklı makale Yrd. Doç. Dr. N. Durak Aksoy ve Dr. H. Adnan Arslantaş tarafından yazılmıştır. Makalede ulusçuluğun modernizm ve İslamcılık karşısındaki konumu tartışılmaktadır.

Dr. Mustafa Bozkurt, "**Aristo Mantığındaki Tanım Teorisinin Müteahhirûn Kelamcılarını Üzerindeki Etkisi (Fahreddin Râzî Örneği)**" başlıklı makalesinde, Aristo mantığının tanım teorisinin, genelde İslam kelamcılarının, özelde ise Fahreddin Râzî'nin düşüncesi üzerindeki etkisini ele almaktadır.

Dr. H. Adnan Arslantaş, "**Tarihsel Sosyoloji Araştırmaları İçin Önemli Bir Kaynak: Şer'iyye Sicilleri**" başlıklı makalesinde şer'iyye sicilleri'nin, tarihsel

sosyoloji araştırmalarında kaynaklık edebilecek materyal zenginliğine işaret ederek, söz konusu bu materyallerin gününde yazıldığı için de ayrı bir öneme sahip olduğunu belirtmekte ve Prof. Dr. Zahid Aksu'nun şer'iyye sicilleri konusundaki çalışmalarının önemini vurgulamaktadır.

Dr. Bilal Gök, "**XVI. Yüzyılda Ermenek Camileri ve Cami Vakıfları**" makalesiyle, günümüzde Karaman iline bağlı bir ilçe merkezi olan Ermenek'teki Ulu, Sipas ve Meydan Camileri'ni, XVI. yüzyıl Evkaf Tahrir Defterleri'nin verileri ışığında ele alarak, Karamanlılar dönemi mimari özelliklerini yansıtan bu camilerin, mimarî özellikleri yanında vakfiyeleri, görevlileri, gelir ve gider kalemlerini tahlil etmiştir.

şaban Öz, İbn Sa'd'ın Kırtas Hadisesiyle ilgili sunduğu veriler çerçevesinde, Kırtas hadisesini "**Kırtâs Hadisesi ve İlgili Rivayetlerin Tenkîdi –İbn Sa'd Özelinde-**" başlıklı makalesiyle tahlil etmektedir.

Gültekin Eroğlu, "**Geçmişteki Çocukluk Oyunları ve Oyuncakları Üzerine Nitel Araştırma (Malatya-Sürgü Kasabası Örneği)**" başlıklı makalesinde, Sürgü kasabasında bilinen çocuk oyunlarının tanıtımını yapmaktadır.

3. sayımızın üçüncü bölümü tercüme ve sadeleştirme yazılarından oluşmaktadır. Bu kısımdaki ilk yazı, "**Hıristiyanların Teslis Hakkındaki Görüşlerinin Çürütülmesi Hıristiyanların Teslis Hakkındaki Görüşlerinin Çürütülmesi**" başlıklı, Kadı Abdülcebbar'ın el-Muğnâ adlı eserinin 5. cildinin 86–113 sayfaları arasındaki metnin, Hulusi Arslan tarafından Türkçeye çevirisidir

Dr. Yüksel Macit, Joseph Schacht'a ait *The Origins of Muhammadan Jurisprudence* kitabının bir bölümü olan "**The Classical Theory of Muhammadan Law. The Function of Traditions**" kısmının "Klasik İslam Hukuku Teorisi ve Hadislerin Rolü" ismiyle tercüme ve tahlil etmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Ali Duman, "**Kadınların Konumu: İslami Görüş**" adıyla, Moin Shakir'in "**Status of Women: Islamic View**" adlı makalesini dilimize çevirmiştir.

Dr. Süleyman Aydın, "**Kanısal Bağdaşırcılık Ve İnanç Etiği**" başlığıyla Sharon Ryan'a ait bir makaleyi dilimize aktarmıştır.

Yrd. Doç. Dr. Ali Duman, İzmirli İsmail Hakkı'nın, Sebilür'r-Reşad Mecmuasından yayınlanan "İctimai Usûl-ı Fıkha İhtiyaç Var mıdır?" başlıklı yazısını sadeleştirmiştir.

Öğretim Görevlisi Mustafa Bulut, Hacı Kemaleddin'in Şebilür'r-Reşad Mecmuasında yayınlanan "İbadetin Felsefesi" başlıklı yazısını sadeleştirmiştir.

Bu sayımızın son kısmı kitap tanıtımlarından meydana gelmektedir. Dr. İbrahim Kaplan, dergimizin bu sayısının Zahit Aksu anısına yayınlanması dolayısıyla Prof. Dr. Zahit Aksu hocamızın *İslâm'ın Doğuşunda Toplumsal Realite, Hukuki Ayetler İctihadi Kaynaklar* adlı kitabının tanıtımı yapmaktadır.

Doç. Dr. Abdurrahman Kasapoğlu "Samsûnîzâde ve "Hâşiye Alâ Envâri't-Tenzîl ve Esrâri't-Te'vîl" Adlı Eseri" adlı çalışmasında Muhammed b. Ahmed b. Muhammed b. Hasan b. Abdissamed el-Buhârî es-Samsûnî'nin, Kadı Beydavî'nin *Envaru't-Tenzil ve Esrâru't-Te'vîl* adlı tefsirine yazdığı *Hâşiye alâ Envâri't-Tenzîl ve Esrâri't-Te'vîl* adlı kitabını tanıtılmaktadır.

Öğretim Görevlisi Mustafa Bulut da İbrahim Kaplan'ın doktora tezi olan *İslâm'a Göre Hıristiyanlık, Erken Dönem İslâm Kaynaklarında Hıristiyanlık Üzerine Değerlendirmeler* adlı kitabının tanıtımı yapmaktadır.

Hikmet Yurdu Dergisi Editörü

Yrd. Doç. Dr. Ali Duman